

Mönsterås kommun
kommun@monsteras.se

2023-07-11

1 (22)

Dnr-SI 2022:11330

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Ljungnässkolan i Mönsterås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ljungnässkolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Ljungnässkolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att leda och följa upp hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar* och utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **29 januari 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:11330) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Ljungnässkolan leder och styr *i flera delar* skolans utveckling.

Rektorn följer upp kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Uppföljningen av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är dock begränsad. Rektorn analyserar skolans resultat och beslutar utifrån sin analys om utvecklingsåtgärder samt fördelar resurser. Vidare skapar rektorn i viss mån förutsättningar för lärare att samverka och följer upp om det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Dock leder och styr rektorn inte något strategiskt jämställdhetsarbete.

Uppföljning och analys

Rektorn följer systematiskt upp och analyserar skolans kunskapsresultat. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna samt representanter för elevhälsan framkommer att uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat sker i anslutning till fyra kontrollstationer som följer huvudmannens årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Skolenheten får sammanställningar från huvudmannen av kunskapsresultat, resultaten från kommungemensamma enkäter och från Skolinspektionens enkät samt av skolans närvarostatistik. Samtliga resultat analyserar rektorn utifrån givna frågeställningar. Elevernas kunskapsutveckling följs upp klassvis i alla ämnen och uppdelat på kön fyra gånger per år. Även resultaten från nationella prov för årskurs 6 och de obligatoriska bedömningsstöden för årskurs 1 sammanställs och analyseras. Analyserna ger förklaringar till varför resultaten ser ut som de gör. Rektorn beskriver i inskickat material samband mellan kunskapsresultat och exempelvis gruppstorlekar och elevers individuella förutsättningar samt frånvaro bland elever och personal. Dessutom konstaterar rektorn att en omorganisation inom enheten, som har inneburit personalförändringar och lärarbyten, också kan ha haft viss påverkan på resultaten. Rektorn uppger även att flickor generellt har högre betyg än pojkar och att pojkarnas resultat har sjunkit över tid. Elevhälsans personal är på olika sätt delaktiga i uppföljningarna av elevernas kunskapsresultat. Bland annat analyserar de resultaten i syfte att avgöra vilken typ av kunskapsuppföljningar som ytterligare behöver ske på individnivå. Det redovisas därefter i arbetslagen. I dessa möten närvarar även rektorn och biträdande rektorn.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande. Uppföljningen av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är dock begränsad. Av intervjuer med elevhälsans personal, lärare och rektorn framgår att det på skolan finns ett kollegialt lärande som drivs av förstelärare och coacher, det vill säga pedagogisk personal som har ett särskilt uppdrag att tillsammans med rektorn driva skolutvecklingsarbete, och som bygger på

regelbundna lektionsobservationer där lärare besöker varandras undervisning. Rektorn och coacherna beslutar tillsammans om frågeställningar som lärarna ska förhålla sig till när de observerar varandras lektioner. Observationerna är en del i skolans pedagogiska utvecklingsarbete och följs upp på coachmöten som rektorn deltar i. Rektorn uppger att uppföljningen av om undervisningen är strukturerad och utgår från de nationella målen, sker genom coachernas och lärarnas lektionsobservationer. Observationerna följs även upp genom samtal med eleverna i en fokusgrupp och dokumenteras i en gemensam mall. Rektorn tar därefter del av en sammanställning av underlaget. Rektorn uppger att hen även följer upp genomförandet av undervisningen genom skolans dokumentationssystem där lärarna redovisar elevernas kunskapsutveckling. Vidare framgår av granskningen att rektorns uppföljning av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är begränsad. Till exempel framgår av intervjuer och insända dokument att uppföljningen främst sker i form av en elevenkät som innehåller frågor om trivsel, trygghet, studiero och elevinflytande. Rektorn följer inte heller upp hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen, vilket beskrivs i avsnittet Jämställdhetsarbetet nedan.

Rektorn fördelar resurser löpande utifrån de behov som identifieras hos eleverna när det gäller deras förutsättningar att nå målen. I inskickad information uppger rektorn att screeningar och resultatuppföljningar av elevernas kunskaper ligger till grund för hur resurserna fördelas. På skolan finns även en arbetsgång för att upptäcka var olika insatser behöver sättas in. Den innebär att arbetslagen tillsammans med en specialpedagog diskuterar behov i elevgrupperna innan ärenden eventuellt tas vidare till elevhälsoteamet via ett förberedande möte med rektorn och kuratorn. Rektorn och biträdande rektorn deltar även i elevhälsoteamets möten där de olika professionerna tillsammans ser över vilka insatser som behöver sättas in för att eleverna ska nå målen. Enligt representanterna för elevhälsan kan det röra sig om insatser på såväl grupp- som individnivå. Som exempel nämner de satsningar på lärmiljön och att de ser över gruppindelningar i olika sammanhang samt fördelar sina respektive kompetenser inom elevhälsan utifrån identifierat behov. Elevhälsopersonalen beskriver att de har stor frihet att själva styra arbetet, men att de ibland rådgör med rektorn om hur de ska prioritera. I inskickad information uppger rektorn att insatser för ökad personaltäthet kring övergångar mellan lektioner, lektioner och raster, samt tillfällen då eleverna behöver förflytta sig mellan olika lokaler har gett goda resultat när det gäller tryggheten på skolan och att det har gett ett ökat lugn i klasserna.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet genom att ge lärarna förutsättningar att samverka. För vissa lärare är dock samverkansmöjligheterna begränsade. Av inhämtad dokumentation samt intervjuer med rektorn, lärarna samt representanter för elevhälsan framkommer att det finns ett flertal olika forum för majoriteten av lärarna att samverka i. Samtliga forum äger rum regelbundet och mötenas syften är tydliga. Exempel på forum som möjliggör det kollegiala lärandet är de kommungemensamma ämnesgrupperna och andra konferenser som huvudmannen arrangerar. På skolan finns teammöten och arbetslagsmöten, samt resultatuppföljningskonferenser och arbetsplatsträffar. Vid dessa möten behandlas bland annat frågor gällande undervisningens genomförande och utveckling, värdegrundsfrågor, trygghet och studiero, bedömning och betygsättning och skolans elevhälsoarbete. Det framgår i intervju med rektorn att skolan även har ämnesgrupper för de lärare som undervisar i svenska, engelska och matematik. Rektorn eller biträdande rektorn träffar arbetslagen och teamen regelbundet. Det finns även forum för samverkan mellan olika delar inom organisationen genom exempelvis att specialpedagogisk personal är med på både elevhälsoteamets möten och på arbetslagens möten. Ett annat forum för samverkan över hela enheten där fokus ligger på skolutveckling ur ett pedagogiskt perspektiv är coachmöten där även rektorn deltar. Elevhälsans personal uppger att den form av kollegialt lärande som förekommer på skolan har påverkat och utvecklat undervisningen i klassrummen. Dock finns det lärare som inte har tillfredsställande förutsättningar till samverkan med vare sig ämneskollegor eller kollegor i ett arbetslag. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärare som undervisar i ämnen som bild, idrott och hälsa, samt slöjd har begränsade möjligheter till samverkan med kollegor kring undervisningens genomförande och utveckling. Lärarna uppger också att de har behov av ökad kollegial samverkan, men att utifrån hur skolans organisation ser ut och hur de olika forumen ligger kräver det att de på eget initiativ söker upp kollegor och hittar tillfällen till pedagogiska diskussioner.

Skolans arbetssätt och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Av det samlade underlaget framkommer bland annat att skolan har en tydlig arbetsgång och ett inarbetat förhållningssätt när det gäller vad som ska ske när skolans regler inte följs. Arbetsgången är känd bland såväl elever som personal på skolan och ny personal får enligt elevhälsopersonalen stöd av erfarna kollegor att sätta sig in i densamma. Det finns även regler för raster och övergångar mellan olika aktiviteter, för vad som gäller när eleverna är ute och för vad personalen förväntas göra i rollen som rastvärd. Av inskickat dokumentation samt av intervjuer med rektorn och med elevhälsopersonalen framgår att det på skolan finns ett pågående arbete för att skapa en likvärdig lärmiljö.

Arbetet omfattar strategier för ökad tydlighet i undervisningen genom bland annat gemensam lektionsstruktur, ett gemensamt sätt att presentera innehåll i undervisningen utifrån färgkoder och ett enhetligt bildstöd. Arbetet med en likvärdig lärmiljö är en del i det kollegiala lärandet på skolan.

Nyexaminerade och utbildade lärare får stöd i arbetet. Av intervju med rektorn framgår att nyanställda lärare erbjuds en mentor som kan ge stöd när det gäller ledarskap, bedömning och betygsättning, planering och praktiskt arbete i skolan. Nyanställda får dessutom stöd i arbetet av teamen och av erfarna kollegor. Representanterna för elevhälsan uppger att det är en utmaning för skolan att sätta in ny personal i arbetet med det kollegiala lärandet, men att det ingår i coachernas uppdrag att ha ett antal träffar med dem som är nyanställda för att de ska få ta del av det arbete som redan har skett och kunna komma in i arbetssättet.

Jämställdhetsarbete

Det pågår till viss del ett jämställdhetsarbete på skolan men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn. Av inskickad dokumentation och intervjuer med skolans personal framkommer att skolan till viss del arbetar med läroplanens jämställdhetsuppdrag. Statistik utifrån kunskaps- och trygghetsresultat följs upp och analyseras utifrån kön. Vidare framgår av det samlade underlaget att avvikelser mellan flickors och pojkars i årskurs 6 kunskapsresultat, där pojkarnas resultat är lägre än flickornas, är något som personalen på skolan har dragit slutsatser kring. Granskningen visar att det sedan länge har bedrivits ett medvetet värdegrundsarbete på skolenheten med fokus på allas lika värde och lika förutsättningar oavsett könsidentitet. Elevhälsan säger att eftersom fokus har legat på att inte göra skillnad när det gäller flickor och pojkar kan det ha fått konsekvensen att skolan inte har gjort den typen av kategoriseringar och analyser, utan att de istället har arbetat sig bort från ett sådant perspektiv. Som exempel nämner så väl rektorn som elevhälsopersonalen att de på enheten har slutat med tjej- och killgrupper, samt undviker att tilltala eleverna som tjejer och killar. Elevhälsan beskriver även att det förekommer diskussioner om exempelvis vikten av att fördela talutrymmet mellan flickor och pojkar, och att lärarna är medvetna om att de behöver förhålla sig till att flickor och pojkar kan ta olika plats i klassrummet, men att det inte tydligt omsätts i undervisningen. Rektorn säger i intervjun att det är ett utvecklingsområde att analysera och följa upp verksamheten utifrån kön. Det framgår även av intervjun att rektorn inte följer upp hur lärarna arbetar med jämställdhetsuppdraget i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att leda och följa upp hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att det till viss del pågår ett jämställdhetsarbete på skolan. Till exempel följer man upp resultat utifrån kön och arbetar för att alla elever ska bemötas på ett likvärdigt sätt. Arbetet sker dock inte samlat och strategiskt utifrån rektorns ledning. Rektorn följer inte upp hur jämställdhetsuppdraget finns med i undervisningen och personalen har inga gemensamma diskussioner om hur arbetet med jämställdhet ser ut eller hur det kan utvecklas.

Av Lgr 22, avsnitt 2.1 framgår att läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Vidare framgår i avsnitt 2.8 att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att följa upp hur lärarna arbetar med jämställdhet i sin undervisning för att på så sätt skaffa sig en bredare bild av hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen. Genom att kartlägga den egna verksamheten blir det möjligt att få syn på utvecklingsområden och styrkor som går att koppla till det systematiska kvalitetsarbetet och på så sätt utveckla undervisningens kvalitet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad. Den innehåller ett aktivt lärarstöd samt inslag som motiverar eleverna och utmanar dem utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och att ha inflytande över undervisningen.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen genomförs utifrån en tydlig struktur och lärarna tydliggör mål och syfte med undervisningen för eleverna. Av intervju med lärarna framgår att de planerar undervisningen utifrån läroplanens syfte och mål och att de som stöd i planeringsarbetet använder sig av tester och annat material som Skolverket tillhandahåller. I exempelvis ämnet engelska samarbetar lärarna i ämneslaget för att skapa en långsiktig planering utifrån vad de anser vara lämpligt i respektive årskurs. När det gäller hur lärarna planerar för att integrera värdegrunden i undervisningen uppger de att värdegrunden ständigt är närvarande i deras arbete. Lärarna beskriver att de arbetar med värdegrundsfrågor kontinuerligt och på olika sätt. Det sker så väl genom samtal med eleverna om exempelvis allas lika värde, som genom att eleverna får samarbeta i olika konstellationer. Lärarna diskuterar värdegrundsfrågor och arbetar med demokratiska processer i undervisningen.

Vidare har skolan en gemensam lektionstruktur som är synlig och känd av eleverna och som lärarna använder och anpassar utifrån behov. Specialpedagogerna har varit involverade i att utarbeta en gemensam lektionsstruktur och att ta fram ett gemensamt bildstöd som lärarna kan använda i undervisningen. Av lektionsobservationer och intervjuer med personal och elever framkommer att ämnet för lektionen, lektionsuppgiften samt lektionens mål står uppskrivet på tavlan. En del lektioner inleder lärarna med att anknyta till tidigare lektioner eller arbetsområden för att sätta in den aktuella

lektionen och dess innehåll i ett sammanhang. På tavlan finns även ett schema för dagen som visualiseras av bildstöd. Lektionerna har en tydlig struktur med inledning, logiskt flöde och sammanfattande avslut. Lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever visar att lektioner exempelvis kan avslutas genom att eleverna en stund innan lektionen är slut förbereds på att plocka ihop eller avsluta pågående aktivitet, eller att lärarna påkallar elevernas uppmärksamhet och ger dem möjlighet att gemensamt reflektera över lektionens innehåll innan det är dags för rast.

Lärarna förmedlar målet med undervisningen till eleverna och försäkrar sig om att eleverna förstår innehållet i uppgifterna, samt handleder eleverna på olika sätt under lektionerna. I intervjuer med elever och lärare, och av lektionsobservationer, framkommer att lärarna informerar eleverna om vad de ska lära sig. Det kan exempelvis ske genom att lärarna berättar om och skriver upp veckans eller lektionens mål på tavlan, eller att de berättar för eleverna vad de behöver kunna till ett prov eller vad de ska ha lärt sig när lektionen eller arbetsområdet är slut. Eleverna berättar att lärarna låter dem repetera undervisningsinnehåll inför prov för att de ska känna sig trygga och veta vad de behöver kunna. I något ämne tydliggörs målet med undervisningen för eleverna genom att de för loggbok. I loggboken dokumenterar de sitt arbete och får respons av läraren. Lärarna informerar dessutom eleverna i omdömen och i vid utvecklingssamtal om målet med undervisningen utifrån deras individuella kunskapsutveckling

Undervisningen varierar genom olika innehåll, arbetsformer och moment med tanke på att eleverna ska ha möjlighet att utveckla olika förmågor. Exempel som framkommer av observationer och intervjuer med lärare och elever, är att en lektion kan bygga på att eleverna ska konversera medan en annan är mer inriktad mot skriftlig produktion. Undervisningen innehåller även variation i olika arbetssätt genom att eleverna till exempel får se filmer, läsa, utföra laborationer eller på andra sätt arbeta praktiskt. Samarbete mellan lärare och ämnen bidrar också till variation i undervisningen eftersom eleverna möter ett ämnesområde och ett ämnesstoff ur olika perspektiv och genom olika arbetssätt. Ett sådant exempel är det samarbete som var aktuellt mellan lärarna i bild och naturorienterande ämnen vid tiden för skolinspektionens besök på skolan. Arbetsformer som förekommer i undervisningen är exempelvis enskilt arbete, arbete i par och genomgångar i större och mindre grupper.

Eleverna får ett aktivt lärarstöd så att de förstår, kommer igång med sitt arbete samt bibehåller sitt engagemang. Eleverna berättar att de uppmuntras att lösa uppgifter på olika sätt och att lärarna hjälper dem om de behöver hjälp. I intervjun med lärarna och av lektionsobservationer framgår att undervisningen engagerar eleverna bland annat genom att de får visa och berätta för lärarna och för andra elever om saker som de har gjort eller hur de tänker kring olika saker. Lärarna berättar även att de planerar för att

undervisningen ska innehålla inslag av sådant som de av erfarenhet vet motiverar eleverna. Det kan exempelvis vara att eleverna får arbeta både teoretiskt och praktiskt inom samma arbetsområde, som när de i naturorienterande ämnen både fick bygga fågelholkar och teoretiskt lära sig om olika sorters fåglar. Lärarna nämner även att de kan låta eleverna använda dator för att göra kortare bedömningsuppgifter eller för att utveckla skriftliga uppgifter. Av lektionsobservationer framgår att elever som behöver kan få individuell hjälp i klassrummet av olika karaktär från lärare och speciallärare. Sådan hjälp kan exempelvis vara att lärarna förklarar sammanhang och instruktioner mer ingående, att eleverna får hjälp med att skriva på datorn eller att komma igång med eller utveckla ett visst lärmoment eller en viss uppgift.

Självförtroende, motivation och anpassning

Det förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna berättar att de planerar för att undervisningen ska börja i grundläggande kunskaper och färdigheter för att successivt bli mer avancerad och ge eleverna förutsättningar att utvecklas i ämnet. I intervjuer med lärare och elevhälsopersonal framkommer att skolans personal arbetar med olika strategier för att stärka elevernas självförtroende och skapa motivation. Bland annat utgår skolans personal från en gemensam modell vars syfte är att vara stöd vid samtal med eleverna om innebörden av kunskapsutveckling och utmaningar i samband med lärande. Vidare beskriver lärarna att de arbetar för att stärka elevernas motivation genom positiv återkoppling och uppmuntran, samt genom att träna eleverna i att ge och ta emot feedback. Lärarna är enligt elevhälsans personal bra på att stärka de sociala förmågorna hos såväl enskilda elever som elevgrupper och lärarna beskriver i sin tur att de upplever att eleverna blir mer motiverade att ta sig an olika lärmoment när de får vara delaktiga i att planera undervisningen och när de upplever att undervisningen är lustfylld.

Lärarna arbetar på olika sätt för att hjälpa eleverna att komma vidare i arbetet samt uppmuntrar de elever som tycker det är svårt, eller anser sig färdiga, att utveckla sitt arbete. Lärarna uppger att de arbetar med klimatet i klassrummet för att det ska vara tillåtande. Av lektionsobservationer och intervjun med lärarna framgår att lärarna arbetar med att stärka elevernas självkänsla och förmåga att tro på sig själva. Lärarna bygger relationer med eleverna för att kunna uppmuntra, stötta och motivera dem. Som exempel kan nämnas en observation i ämnet bild där eleverna ger förslag på olika sätt att lösa en uppgift och läraren bekräftar elevernas idéer och låter dem diskutera och jämföra sina olika sätt att ta sig an uppgiften. Av intervjuer med lärare, elever och elevhälsopersonal framgår att lärarna arbetar för att eleverna ska känna trygghet i

gruppen och våga prova olika angreppssätt och att göra fel. Eleverna beskriver att lärarna uppmuntrar dem att ta sig an uppgifter som de tycker är svåra och att prova olika saker, samt att lärarna frågar dem vad de känner sig stolta över.

Undervisningen anpassas på flera sätt till aktuell elevgrupp och till elevernas enskilda behov. I lärarintervjun och intervjuerna med elever och elevhälsopersonal framkommer flera exempel på hur lärarna arbetar för att anpassa undervisningen till alla elever. Några exempel på det är att lärarna anpassar uppgifter och tillhandahåller läromedel med olika svårighetsgrad utifrån elevernas förkunskaper och kunskapsutveckling, samt individuella behov av utmaning i undervisningen. I klassrummen finns tillgång till hörselkåpor, skärmar och bildstöd och elever som behöver det får anpassade arbetsplatser. Alla elever har tillgång till dator och hörlurar, vilket skapar möjlighet att till exempel lyssna på texter och se instruktioner eller filmer i egen takt. Vidare framgår av lärarintervjun att det förekommer att elever kan få anpassade planeringar och enskilda genomgångar, samt att undervisningen erbjuder olika redovisningsformer. Någon lärare berättar att hen först ger genomgångar på en grundläggande nivå, för att alla elever ska få samma baskunskaper, och att eleverna efter en genomgång arbetar vidare med uppgifter på en nivå som passar dem. Vidare framkommer i intervjuerna att specialpedagogisk kompetens i form av specialpedagog eller speciallärare stöttar lärarna i arbetet med anpassningar till enskilda elever och av lärmiljön i stort. Lärarna uppger också att de strävar efter att ha kontakt med vårdnadshavarna när det gäller att hitta ett bra sätt att bemöta eleverna utifrån deras individuella förutsättningar och behov.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Undervisningen ger eleverna strategier för lärande samt möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande. Av granskningen framgår att lärarna arbetar för att skapa strategier som fungerar för alla elever. Några exempel på det är att eleverna med stöd av läraren får möjlighet att reflektera över mål som de ska uppnå och vägen dit. Vidare uppmuntrar lärarna eleverna till att ta ansvar för och vara delaktiga i sitt eget lärande. I intervjuerna med elevhälsans personal och rektorn framkommer att skolenheten har en gemensam modell för att visualisera lärandeprocesser och kunskapsutveckling som används i samtal med eleverna. Ytterligare exempel på strategier är att eleverna får föra en skriftlig dialog med läraren i en loggbok, att läraren låter eleverna utvärdera sina kunskaper exempelvis i relation till ett lektionsmål i slutet av lektionen och att läraren följer upp en sådan utvärdering individuellt eller i grupp. Lärare och elever beskriver även att eleverna får möjlighet att reflektera över lärstrategier i samband med exempelvis utvecklingssamtal och på lektioner.

Lärarna ger eleverna inflytande över undervisningen. Observationer och intervjun med lärarna visar att lärarna möjliggör för eleverna att på flera sätt medverka i planering och utvärdering av undervisningen. Lärarna uppger att de diskuterar med eleverna kring olika medtoder för lärande och vilka ämnesområden som eleverna är extra intresserade av att ta sig an. Eleverna får exempelvis uttrycka sina tankar och åsikter om undervisningen genom att rösta eller välja mellan olika arbetssätt och arbetsformer. Lärarna har sedan elevernas önskemål och beskrivningar i åtanke när de planerar undervisningen. Eleverna uppger att de får vara med och påverka genom att hålla egna lektioner i idrott och samhällsorienterande ämnen, och att de kan få välja om de ska ha ett stort prov eller flera mindre prov och när proven ska ligga i tid.

Eleverna är delaktiga i utvärdering och återkoppling på undervisningen genom att de får ge feedback till lärarna. Genom observationer och intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna använder olika metoder för att utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Ett vanligt förekommande sätt är att lärare, exempelvis genom frågor till eleverna i slutet av lektionen, stämmer av hur undervisningen har fungerat och vad eleverna har tagit till sig. Lärarna berättar att eleverna kan få skriva kort vad de har lärt sig under en lektion, eller utvärdera vad de tycker om lektionsinnehåll och enskilda lektioner, på små whiteboardtavlor. Ett annat sätt att kort utvärdera lektioner eller lektionsinnehåll är att låta eleverna göra tummen upp eller tummen ner. I skolans pedagogiska utvecklingsarbete ingår även att eleverna deltar i så kallade fokusgrupper där diskussioner rörande undervisningen förs med utgångspunkt i givna frågeställningar. Inför dessa samtal får eleverna ta upp frågeställningarna i klassen för att alla elevers röster ska bli hörda i sammanhanget. Lärarna beskriver att idéer och tips som kommer fram i utvärderingar tillsammans med eleverna sprids mellan lärare och grupper och att lärarna kan använda utvärderingarna till att utveckla och planera kommande undervisning. Tankar som kommer fram i samband med fokussamtalen vävs ihop med det kollegiala lärandet och utvecklingen av undervisningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att arbetet på skolan med att främja och upprätthålla studiero sker samlat och med elevernas medverkan. Vidare sker ett medvetet och aktivt arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna och lärarna har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Personalen kartlägger kontinuerligt elevernas trygghet, samt vidtar åtgärder utifrån resultaten.

Studiero

Skolan bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Det framgår av insänd information och samtliga intervjuer. Det samlade arbetet omfattar kartläggning, analys, åtgärder samt uppföljning och utvärdering. Elevernas upplevelse av studiero kartläggs genom en kommungemensam enkät och följs upp i kollegiet och tillsammans med eleverna. I samtliga intervjuer framkommer att gemensamma förhållningssätt gällande studiero finns och bland annat utgår från skolans arbete med gemensamma strukturer i lärmiljön, samt en inarbetad rutin för ledarskap i klassrummet. Lärare och annan personal diskuterar studiero sinsemellan i olika forum. Sådana forum är exempelvis teammöten och arbetsplatsträffar. Exempel på strategier som lärare och personal tillämpar för att skapa studiero är bland annat att möta upp eleverna i samband med övergångar så att de får hjälp att förflytta sig mellan lektioner och gå lugnt in i klassrummen. En del lärare har musik på när eleverna kommer in medan andra visar en film med ett stillsamt bildflöde. Lärarna inleder skoldagen och lektionerna med att gå igenom vad som ska hända under dagen eller lektionspasset och de visualiserar på olika sätt för eleverna vilken ljudnivå som är lämplig i klassrummet.

För att utveckla arbetet med studiero har lärarna haft kollegial samverkan kring ledarskap i klassrummet. Effekterna av arbetet med studiero utifrån den gemensamma ledarskapsmodellen följer rektorn upp genom samtal med personalen och i samband med möten. Klassrummen är utrustade med kompensatoriska hjälpmedel och anpas-

sade studieplatser. I arbetet med att skapa studiero samarbetar lärare och elevhälso-personal. Av intervjuerna framkommer att skolan har gemensamma regler för hur det ska vara i klassrummet och att de arbetar med åtgärder utifrån en konsekvensmodell som är känd av eleverna och som även har presenterats för vårdnadshavarna. Lärarna tar kontinuerligt upp frågor om studiero med eleverna och diskuterar innebörden av begreppet studiero för att skapa en gemensam förståelse för vad som avses med det.

Trygghet

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Av det samlade underlaget framgår att det pågår ett främjande och förebyggande arbete som inkluderar såväl kontinuerlig kartläggning som analys av nuläget. Det systematiska kvalitetsarbetet följer ett årshjul. I årshjulet ingår exempelvis genomförande och uppföljning av trivselenkäten samt uppföljning av planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Två gånger per termin genomför skolan en trivselenkät där otrygga områden identifieras. Även genom huvudmannens rapporteringssystem för kränkingsärenden får skolan löpande kännedom om otrygga platser. Analys och diskussion av resultatet sker efter genomförandet i olika forum. Kuratorn har även genomfört intervjuer med eleverna om deras upplevelse av trygghet. Vidare framgår av intervjuer med skolans personal och elever, samt insänd dokumentation och observationer ger en samstämmig bild av att eleverna på Ljungnässkolan över lag känner sig trygga på skolan, även om det finns elever som känner sig otrygga och att det emellanåt förekommer ett grovt språk. Eleverna uppger att de får frågor om trygghet i samband med utvecklingssamtalen och att lärarna har pratat med dem i klasserna om hur elever ska vara mot varandra. Eleverna uppger att de vet var de kan hitta vuxna som kan hjälpa dem om de skulle känna sig otrygga eller något skulle hända på exempelvis rasten. Skolans arbete med trygghet är förankrat i klassråd och elevrådet och skolans regler beslutas i samråd med vårdnadshavarna. Klassspecifika ordningsregler kommer elever och lärare överens om tillsammans.

Utifrån uppföljning och analys fattar rektorn beslut om förbättringsåtgärder. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och av inskickat underlag framgår att rektorn utifrån vad som framkommit i analyserna av trygghetsenkäterna har vidtagit åtgärder för att tryggheten bland eleverna på skolan ska öka. Exempel på åtgärder är satsningen på att det ska finnas personal tillgänglig för eleverna i korridorerna i samband med raster och förflyttningar, tydiggörandet av uppdraget för personal som vistas ute bland eleverna på rasterna samt insatsen för att minska flödet av elever inne i skolbyggnaden genom att hänvisa olika elevgrupper till olika entréer. Många elever har uppgett att de upplever toaletterna som otrygga och tillåts bland annat att ha en

kompis med sig som tolaettvakt om de önskar. Ytterligare exempel på trygghetsskapande arbete är skolans struktur för att underlätta övergångar mellan olika stadier. Lärarna som eleverna ska ha i årskurs 1 åter frukost på fritidshemmet med sina blivande elever för att etablera kontakt. Av intervjun med rektorn framgår även att den gemensamma lektionsstrukturen bidrar till trygghet eftersom eleverna känner igen sig i undervisningssammanhangen oavsett vilken lärare de möter. Övriga exempel på trygghetsskapande arbete är fadderverksamhet och trygghetsskapande arbete kring elevernas digitala världar. Vidare uppger rektorn i intervju att kuratorn deltar i det förebyggande trygghetsarbetet och bland annat genomför insatser på gruppnivå.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*.

Skolinspektionens sammanfattade motivering är att rektorn till viss del gör en analys av likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning. Vidare för rektorn diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Rektorn ger även lärarna vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att de regelbundet ska kunna samverka med varandra i bedömningsarbetet.

Uppföljning och analys av omdömen och betyg

Rektorn följer till viss del upp och analyserar skillnader i lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn uppger att hen diskuterar elevernas resultat med lärarna vid resultatkonferenserna och vid terminsuppföljningen har hen till exempel identifierat och kopplat mönster i betygssättningen till enskilda lärare och ämnen. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår också att rektorn analyserar avvikelser mellan resultat på nationella proven i årskurs 6 och terminsbetygen. Officiell statistik visar att det finns markanta skillnader mellan resultaten på nationella proven i

ämnena svenska och matematik i årskurs 6 och elevernas betyg vårterminen 2022. Rektorn och lärarna uppger dock att dessa avvikelser inte är något som de har diskuterat på skolan.

Kvalitetssäkring av betyg, omdömen och bedömningar

Rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för lärarna att regelbundet samverka med varandra vid bedömningar och betygsättning. Det framgår av intervjuer och inskickade dokument att lärare som undervisar i ämnena svenska, engelska och matematik har goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och bedömningar. Rektorn uppger att likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betygsättning säkras genom det nätverk som huvudmannens ämnesträffar utgör. Rektorn och lärarna beskriver att lärarna också diskuterar bedömning och betygsättning i teamen och arbetslagen, samt att de deltar på kommunövergripande konferenser där det finns tillfälle att diskutera den typen av frågor. På skolan finns lokala ämnesgrupper i ämnena svenska, engelska och matematik. När det gäller elever i årskurs 6 som riskerar att inte nå målen, uppger rektorn att lärarna samarbetar kring dessa elever och med att bedöma deras kunskapsnivå. Vidare är tre lärare knutna till två klasser och de samarbetar kring att bedöma elevernas kunskaper. Enligt rektorn är lärarna pedagogiska resurser i den klass de inte är ansvariga för undervisningen i, vilket ger alla tre lärarna god insikt i elevernas kunskapsutveckling. Inom kommunen sker samrättning av de nationella proven. I bedömningsgrupperna ingår representanter från olika skolor i kommunen. Lärarna uppger i intervjun att den grupp som rättar nationella proven för årskurs 6 består av lärare på skolan som undervisar i årskurs 4 och 5, samt att lärare som undervisar i årskurs 2 rättar de prov som genomförs i årskurs 3. Vidare framgår av intervju med rektorn och lärarna att lärarna som stöd för att göra likvärdiga bedömningar även använder prov, tester och bedömningsstöd som Skolverket tillhandahåller för bland annat ämnena svenska, engelska, matematik, naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen. Nya och mindre erfarna lärare får stöd i sitt arbete med bedömning och betygsättning av kollegor i arbetslagen och i ämnesgrupperna.

Alla lärare har dock inte tillfredsställande förutsättningar att diskutera bedömningar och betyg med ämneskollegor. För lärare som undervisar i praktisk-estetiska ämnen och i idrott och hälsa finns en liten ämnesgrupp på skolan och kommungemensamma grupper för ämnesspecifikt kollegialt utbyte. Rektorn uppger även att det finns möjlighet för lärarna i dessa ämnen att samverka i teamen kring betyg och bedömning. Dock framgår av intervju med rektorn och med lärarna att det finns lärare som är ensamma om att undervisa i sina ämnen på skolan och som har begränsade möjligheter att delta i gemensamma ämnesgruppsträffar och teammöten. Lärarna på skolan uppger att de tar upp bedömningsfrågor med varandra, men att det inte finns någon speciellt avsatt

tid för att sambedömning ska kunna ske och att det är upp till lärarna att hitta tillfällen att diskutera omdömen och betyg. Någon av lärarna har på eget initiativ upprättat kontakt med en ämneskollega på en annan skola för kollegial samverkan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte har tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Lärarna behöver i högre grad, och likvärdigt för alla ämnen och årskurser, ges möjlighet att sambedöma och diskutera sina bedömningar och i förekommande fall sin betygssättning. Vikten av att utveckla området bedömning och betygssättning framgår även av att rektorn i sin analys av betygssättningen har funnit avvikelser ur jämställdhetsperspektiv och mellan lärare och ämnen, samt att avvikelser mellan resultat på nationella prov i årskurs 6 och betyg inte analyseras och diskuteras i alla ämnen där nationella prov genomförs.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas.

Av Lgr22, 2.7 Bedömning och betyg, framgår att läraren bland annat utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygsriterierna.

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:417, s. 18) med kommentarer om betyg och prövning, framgår bland annat att läraren bör utforma ändamålsenliga bedömningssituationer för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa ett brett och varierat betygsunderlag inför betygssättningen. Vidare framgår att läraren bör utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till ämnets syfte, centrala innehåll och betygsriterier samt utifrån den undervisning som har bedrivits. Läraren bör även tillsammans med andra lärare skapa en samsyn om hur betygsunderlag kan analyseras och värderas vid betygssättningen. Rektorn bör bland annat skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg, samt säkerställa att

lärare vid behov får kompetensutveckling om betyg och betygssättning, och särskilt beakta behovet hos de lärare som inte är legitimerade.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna skapa rutiner för hur samtliga lärares arbete med att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning ska genomföras. Vidare bör rektorn planera för vilken styrning och ledning som behövs för arbetet, hur organisation behöver vara utformad för att stödja arbetet, samt hur en uppföljning av arbetet kommer att genomföras. Arbetet med att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning kan med fördel genomföras tillsammans med andra skolenheter i närområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Anders Berggren

Beslutsfattare
Signerat av: Anders Berggren

X Maria Björkenborn

Föredragande
Signerat av: Maria Björkenborn

I handläggningen av ärendet har även utredarna Mats Pellbring och Jenny Töredal medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsopersonal.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 28 februari och 1 mars 2023. Besöket genomfördes av Maria Björkenborn, Mats Pellbring och Jenny Töredal.

Ljunghässkolan är en grundskola med årskurserna 1-6. Vid skolenheten bedrivs även utbildning i förskoleklass och det finns fritidshem vid skolenheten, men dessa verksamheter omfattas inte av denna granskning. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolan 298 elever i grundskolan. Skolenheten leds av en rektor. Skolan har även en biträdande rektor.